

(GLEDALIŠKA KRITIKA) Je komedija, ki se ji ne smejimo, dobra?

Petra Vidali

05.10.2024 06:10

Bratko Kreft: Krajnski komedijanti, režija Diego de Brea, **SLG Celje**, premiera 27. septembra, ogled reprize 1. oktobra

Dodaj med priljubljene

Poslušaj

Dobrodošli na naročniški strani vecer.com.

Dostopajte do knjižnice 20 priljubljenih vsebin, ki si jih izberete s klikom na v članku.

 UROŠ HOČEVAR/**SLG CELJE**

Kako v "slovenskem ljudskem gledališču" začeti sezono, ki je posvečena komediji? Z ljudsko komedijo seveda. Kar s prvo in še vedno najbolj ljudsko, z Županovo Micko? Lahko, ampak to niti ni zelo posebna izbira, Linhart se kar igra. Micka res bolj na ljudskih odrih, Matiček pa tudi v velikih narodnih gledališčih. Veliko manj pa se igra igra, v kateri je ob Linhartovih junakih iz Micke in Matička na odru tudi njihov ustvarjalec. Krajske komedijante je Bratko Kreft napisal leta 1946. Like, peripetije in teme iz obeh veseloiger je spretno uporabil za zgodbo o zapletih ob prvi uprizoritvi Županove Micke leta 1789 na odru ljubljanskega Stanovskega gledališča.

Tudi če "najljubeznivejše slovenske veseloigre", kot jo je podnaslovil Kreft, niste brali ali gledali, si najbrž lahko predstavljate, po kakšnem ključu je narejena podvojitvev. Kreftova komedija motive nacionalnega rivastva in prebujenja, prefriganosti podrejenih v boju z močnejšimi, zapeljevanja, ljubosumja in izigravanja prenese v krožek barona Zoisa in nadebudnega Linharta, njunih somišljenikov in pomagačev, nasprotnikov, partneric in služabnikov. Na koncu te igre bodo prizadevanja razsvetljencev obrodila sadove, "jegra" bo uprizorjena, Micka in Matiček pa se bosta končno združila - ne z Anžetom in Nežko, temveč drug z drugim.

Z burlesko poustvarjen rokoko

Krajnski komedijanti ne posnemajo samo rokokojskega žanra, temveč tudi jezik tistega časa. Govorjenje arhaične slovenščine je (vsaj) tako težko kot govorjenje starih verznihs besedil v bolj ali manj sodobnem jeziku. A če je to narejeno dobro, in če sta besedilo in naklon ob tem še komična, učinek ne more izostati. Navsezadnje se zdijo smešne besede same. In tovrstnega užitka tokrat res ni manjkalo. Zasluge gredo najprej lektorici **Živi Čebulj**, potem pa izvrstni izgovarjavi prav vseh igralk in igralcev.

Ob enoviti in odlično izvedeni jezikovni podobi lahko ob novi uprizoritvi Krajskih komedijantov govorimo tudi o enovitem slogu igre. Igralke in igralci imitirajo rokoko s pomočjo burleske, s katero se je režiser **Diego de Brea** v svojih uprizoritvah že proslavil. Gibi, zlasti pa mimika so dobro premišljeni in izvedeni, vsi igralci in igralk so natančni in dosledni. Pri tem jim je v nemalo pomoč burleski prikladen ragtime, ki ga skoraj vso predstavo na klavirju v živo izvaja njegov avtor **Joži Šalej**.

V komediji prej ali slej nekdo zasolira, gre preko, začne po svoje koketirati s publiko ..., tokrat pa ves ansambel ves čas ostaja v precizno začrtanih okvirjih - in je res smešen. Le da ostane tudi komični učinek nekako uokvirjen in ne prodre čez rampo v dvorano, četudi je ta zasedena do zadnjega sedeža. Tako je bilo vsaj na drugi reprizi pretekli tork. Stilizirana in izčiščena komika je dandanes bolj butična zadeva. Zato sklepamo, da Krajnski komedijanti ne bodo na dolgi rok polnili dvorane, vendar pa podamo tudi sklep, da je uprizoritev precej dobra.

Uroš Hočevar/SLG Celje UROŠ HOČEVAR/SLG CELJE

Zadržek velja pravzaprav istemu fenomenu, ki ga izpostavljamo kot pozitivnega: izčiščena komika je odlično izvedena, vendar pa je uprizoritev nesegmentirana in predstava kljub povsem solidni dolžini, uro in štirideset minut, zdrvi mimo. Kar nam imajo junaki povedati, je povedano brez pomenske hierarhije, včasih je - bolj zaradi glasnosti glasbe in hitrega tempa kot zaradi arhaičnega jezika - tudi slabo razumljivo.

Nepercipiran ostane tudi kakšen od dodanih aspektov, recimo projicirana slika Jožefa Petkovška. Iz drugih kontekstov vemo, da je na sliki z naslovom Doma tesnoben in tako rekoč hendikepiran dom (mati je upodobljena z nedokončano, odrezano, manjkajočo roko), vendar je iluzorno pričakovati, da bi bil ta pomen v tej predstavi kakorkoli prezenten, kaj šele razširjen na, recimo, slovenstvo, slovensko komedijo, slovensko gledališče in tako naprej. Tudi kakšna avba (kostumografinja je bila **Simona Toš**) je za to premalo.

Vseeno pa velja še enkrat pohvaliti odlične dele predstave, režiserjevo in lektoričino delo z igralkami in igralci in seveda igralko, igralce in pianista.

Ustvarjalke in ustvarjalci uprizoritve

Režiser, scenograf in oblikovalec luči **Diego de Brea**

Kostumografka **Simona Toš**

Avtor glasbe **Joži Šalej**

Lektorica **Živa Čebulj**

Igrajo

Maša Grošelj

Renato Jenček

Andrej Murenc

Rastko Krošl

Tanja Potočnik

Urban Kuntarič

Barbara Medvešček

Žan Brelih Hatunić